

Šolske akcijske smernice

Spremljevalni dokument za spletni šolski priročnik Evropske mreže zdravih šol

Kolofon

Naslov

Šolski akcijski priročnik: Spremljevalni dokument za spletni šolski priročnik Evropske mreže zdravih šol

Avtorji

Erin Safarjan, magistra javnega zdravja
Goof Buijs, magister znanosti
Silvia de Rooter, magistra znanosti

Pomoč

Podlaga za ta dokument so dokumenti *Projekt in komunikacijski načrt za nizozemski spletni priročnik za zdravo srednjo šolo* (Projectplan & Communicatieplan, Handleiding Gezonde School Middelbaar Beroepsonderwijs).

Financiranje

Ta publikacija je rezultat finančne pomoči za poslovanje CBO-FY2013, s katero so bila v okviru programa na področju zdravja zagotovljena finančna sredstva Evropske unije. Evropska unija ali katera koli oseba, ki deluje v njenem imenu, ni odgovorna za vsebino te publikacije.

Datum izdaje

December 2013, maj 2015 (dopolnjeno)

Ta dokument je na voljo na spletni strani SHE mreže: www.schoolsforhealth.eu/for-schools/.

Prevod: Poliglotka d.o.o., oktober 2014

Strokovni pregled: mag. Nina Scagnetti, Mojca Bevc

CBO

P.O. Box 20064, 3502 LB Utrecht, Nizozemska
E-naslov: she@cbo.nl

© CBO, Utrecht, 2013. Ponatis katerega koli dela te publikacije je dovoljen samo s pisnim dovoljenjem. Prošnje za prenos slik ali besedila je treba nasloviti na: she@cbo.nl.

Kazalo

1. Uvod	4
2.1. faza: Začetek - oblikovanje delovne skupine.....	5
2.1. Določanje vlog in nalog	5
2.2. Oblikovanje dnevnega reda.....	5
3. 2. faza: Ocena izhodiščnega stanja.....	6
3.1. Določanje prednostnih nalog in njihovo zapisovanje.....	6
4. 3. faza: Načrtovanje ukrepov.....	7
4.1. Namen in cilji	7
4.2. Kazalniki.....	9
4.3. Načrtovanje komuniciranja	9
4.4. Načrtovanje vrednotenja.....	12
4.5. Združevanje: Akcijski načrt za Zdravo šolo	13
4.5.1. Tabela: Akcijski načrt za zdravo šolo	14
4.5.2. Tabela: Komunikacijski načrt za Zdravo šolo	15
4.5.3. Tabela: Načrt vrednotenja Zdrave šole	16
5. Viri	17

1. Uvod

Postati šola, ki promovira zdravje, je zanimiv in pomemben proces. Zahteva določen čas in dobro pripravo, vendar na koncu vodi do vzpostavitve učinkovitejše in uspešnejše šole, ki promovira zdravje.

Po naših izkušnjah lahko priprava akcijskega načrta za šolo, ki promovira zdravje, traja tudi celo šolsko leto. *Šolske akcijske smernice* so oblikovane za pomoč pri tem procesu, na primer pri opisu vaših ciljev in ukrepov ter določanju, kdo bo za kaj odgovoren. Priročnik vam bo olajšal proces vzpostavljanja šole, ki promovira zdravje, vam pomagal organizirati komuniciranje in učinkovito izpolnjevati vaš načrt.

Na spodnji sliki (slika 1) je prikazanih pet faz vzpostavitve in ohranjanja šole, ki promovira zdravje. Kot kažejo puščice na sliki, je proces neprekinjen in ciklični.

Dokument se osredotoča na prve tri faze tega procesa, katerih namen je zagotoviti pomoč pri pripravi lastnega akcijskega načrta za promocijo zdravja.

Ker *šolske akcijske smernice* vključujejo nekatere primere ključnih konceptov za pomoč pri izpolnitvi akcijskega načrta, so vključena izčrpna pojasnila. Dodatne informacije so opisane pri ustreznih fazah in v oddelkih v *spletnem šolskem priročniku Evropske mreže zdravih šol* (v nadaljnjem besedilu: *SHE mreža*): **Pet korakov do šole, ki promovira zdravje.**

Slika 1. Ključne faze za celosten šolski pristop k vzpostavitvi in ohranjanju šole, ki promovira zdravje

2. Prva faza: Začetek - oblikovanje delovne skupine (=tima Zdrave šole)

2.1. Določanje vlog in nalog

Po vzpostavitvi delovne skupine za promocijo zdravja na šoli (tima Zdrave šole), je koristno dodeliti ter potrditi vloge/obveznosti in naloge za člane delovne skupine. Pri tem si lahko pomagate tako, da izpolnite spodnjo tabelo¹.

Vloge in naloge: člani delovne skupine za šolo, ki promovira zdravje				
Ime	Funkcija	Naloge	Vloge/ obveznosti	Potreben čas (ur na šolsko leto)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				

2. Oblikovanje dnevnega reda vsakega srečanja

Oblikovanje dnevnega reda za vsa srečanja v naslednjem šolskem letu pomaga zagotavljati, da se lahko člani delovne skupine redno sestajajo daljše obdobje. Preprečuje lahko tudi nesporazume pri komunikaciji in pojasni ključne vloge.

Dnevni red delovne skupine za promocijo zdravja na šoli

Kdo bo vodil sestanke?

Kdo bo pisal zapisnike/sklepe?

Kako pogosto se boste sestajali?

Kaj boste obravnavali na sestankih?

Kdaj se boste sestali (na katere datume)?

Kje se boste sestajali?

Kako dolgo bodo trajali sestanki?

---

3. Druga faza: Ocena izhodiščnega stanja

3.1. Določanje prednostnih nalog in njihovo zapisovanje

Potem, ko ocenite trenutno stanje šole v zvezi s promocijo zdravja, lahko začnete razmišljati o prednostnih nalogah in izzivih šole, ki promovira zdravje, ter o tem, kako se želite z njimi spopadati.

Ko izberete prednostna področja/prednostne teme vaše šole, jih lahko vpišete v spodnjo tabelo, da zabeležite svojo izbiro.

Prednostne naloge vaše šole, ki promovira zdravje

1.

2.

3.

4.

5.

4. Tretja faza: Načrtovanje ukrepov

4.1. Namen in cilji

Potem, ko določite prednostne naloge šole, ki promovira zdravje, je treba določiti ustrezen namen in cilje. **Namen** je zelena splošna izboljšava na področju zdravja in dobrega počutja, ki mora temeljiti na izbranih prednostnih področjih.

Cilji pa so merljive dejavnosti in rezultati, s katerimi naj bi bil namen dosežen.

Primer 1. Celostni šolski pristop: namen in cilji za preprečevanje in obravnavanje trpinčenja

Prednostna naloga: Preprečevanje in obravnavanje trpinčenja

Namen prednostne naloge (splošni, dolgoročni cilji)

1. Razviti celovito šolsko politiko* za obravnavanje in preprečevanje trpinčenja.
2. Vzpostavitev socialnega okolja, v katerem se bodo učenci in šolsko osebje počutili spoštovani in v katerem bodo lahko odkrito poročali o primerih trpinčenja
3. Usposabljanje učiteljev in drugega šolskega osebja za lažje prepoznavanje in obravnavanje trpinčenja v šoli.
4. Seznanjanje učencev o trpinčenju v razredu.

*Ozaveščanje učencev, šolskega osebja in staršev o vrstah nasilja, prepoznavanju in obravnavanju (ozaveščanje opazovalcev, obravnavanje žrtev in nasilnežev, poznavanje postopka prijavljanja trpinčenja) ter njegovo obvladovanje.

Cilji prednostne naloge (kratkoročni cilji)

1. Učenci, šolsko osebje, starši so seznanjeni s celostnim pristopom za obravnavanje in preprečevanje trpinčenja v naslednjih dveh letih.
2. Vzpostavitev sistema za prepoznavanje in dokumentiranje primerov trpinčenja ter ustrezno obravnavo v naslednjem letu.
3. Izvedba tečaja za učitelje in drugo ključno šolsko osebje o prepoznavanju in obravnavanju trpinčenja v šoli (kako se morajo odzvati na trpinčenje, kako ga prijaviti in komu).
4. Učenci so poučeni o tem, zakaj je trpinčenje škodljivo in komu morajo povedati, če so sami ali drugi učenci trpinčeni.

V spodnje tabele lahko vpišete namen in cilje vaše šole v zvezi s spodbujanjem zdravja na podlagi izbranih prednostnih nalog. Če imate več kot tri prednostne naloge, lahko dodate nove tabele.

Prednostna naloga 1

Namen prednostne naloge 1

Cilji prednostne naloge 1

Prednostna naloga 2

Namen prednostne naloge 2

Cilji prednostne naloge 2

Prednostna naloga 3

Namen prednostne naloge 3

Cilji prednostne naloge 3

4.2. Kazalniki/merila uspešnosti

S pomočjo kazalnikov lahko ugotovite, ali ste na pravi poti, kaj ste dosegli in kaj morate še storiti, da bi dosegli zastavljen namen in cilje. Primerjava kazalnikov z osnutkom akcijskega načrta vam lahko dodatno pomaga izpopolniti načrt.

Primer 2. Kazalniki: Širitev koncepta šole, ki promovira zdravje²

Nameni/ cilji	Kazalniki
<p>Namen:</p> <p>1.Širiti koncept in spodbujati občutek seznanjenosti s konceptom šole, ki promovira zdravje, med člani šolske skupnosti.</p> <p>Cilji:</p> <p>1. Novi učitelji, drugo šolsko osebje, učenci in starši so obveščeni o konceptu in strategiji za vzpostavitev in ohranjanje šole, ki promovira zdravje.</p>	<p>Kazalniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vsi učitelji in drugo ključno osebje imajo omogočen dostop do publikacij in drugih gradiv v zvezi s konceptom šole, ki promovira zdravje. • Večina šolskega osebja se je udeležila usposabljanja za šolo, ki promovira zdravje, kot je navedeno v načrtu. • Večina šolskega osebja, učencev in staršev je izpolnilo vprašalnik ter meni, da je njihovo poznavanje koncepta in načrta šole, ki promovira zdravje, zadovoljivo za izvajanje dejavnosti na njihovi šoli.

V spodnjo tabelo lahko vpišete kazalnike vaše šole, ki se ujemajo z namenom in cilji.

Namen/cilji	Kazalniki

4.3. Načrtovanje komuniciranja

Komuniciranje je bistvenega pomena za vsako fazo vzpostavljanja šole, ki promovira zdravje. V okviru šolske skupnosti boste lahko s pomočjo posredovanja pravih sporočil in uporabe pravih komunikacijskih kanalov pridobili podporo za šolo, ki promovira zdravje. Pomagalo bo pojasniti pomembne korake v procesu in zagotoviti, da bo imela

šolska skupnost občutek odgovornosti za proces in rezultate. Za učinkovito komuniciranje v različnih situacijah je zelo koristno pripraviti načrt komuniciranja. V spodnje tabele lahko vpišete pomembne elemente vašega načrta komuniciranja³.

Postavite jasne komunikacijske cilje

Komunikacijski cilji določajo, kaj želite doseči s komunikacijskimi sporočili.

Primer 3. Komunikacijski cilji za šolsko osebje:

Cilj 1 (**znanje**): Vse šolsko osebje se v prvih treh mesecih procesa načrtovanja zaveda koristi vzpostavitve šole, ki promovira zdravje.

Cilj 2 (**odnos**): Prepričati vodstvo šole (direktorja/ravnatelja šole), da bo imela vzpostavitev šole, ki promovira zdravje, pozitiven učinek na zdravje in doseženo izobrazbo učencev ter na delovanje in ugled šole.

Cilj 3 (**vedenje**): V naslednjih 3–5 letih bo vsaj 75 % šolskega osebja dejavno vključenega v razvoj in izvajanje šole, ki promovira zdravje.

V spodnjo tabelo lahko vpišete komunikacijske cilje vaše šole po ciljnih skupinah.

Komunikacijski cilji	
Ciljna skupina/prejemnik	Cilji

Oblikujte jasna in preprosta sporočila

Komunikacijska sporočila so sporočila, ki jih želite posredovati določenim članom šolske skupnosti ali posameznikom/skupinam zunaj šolske skupnosti v zvezi z vašo šolo, ki promovira zdravje.

Primer 4. Komunikacijska sporočila

Komunikacijska sporočila	
Ciljna skupina/prejemnik	Sporočilo
Vodstvo šole/Uprava	Dejavnosti zdrave šole lahko izboljšajo ugled šole v skupnosti.
Ravnatelj	Dejavnosti šole, ki promovira zdravje, lahko izboljšajo zdravje in dobro počutje celotne šolske skupnosti ter doseženo stopnjo izobrazbe učencev.
Lokalni mediji	Naša šola je v postopku vzpostavljanja šole, ki promovira zdravje, z namenom spodbujanja/izboljšanja zdravja in dobrega počutja celotne šolske skupnosti ter nadaljnega spodbujanja izobraževanja med učenci.

V spodnjo tabelo lahko vpišete svoja komunikacijska sporočila po ciljnih skupinah. Za ciljno skupino boste imeli v različnih fazah procesa verjetno različna sporočila. Morda vam bo v pomoč, če sporočila razdelite po fazah/rokih.

Komunikacijska sporočila	
Ciljna skupina/prejemnik	Sporočilo

Izberite učinkovite komunikacijske kanale

Komunikacijski kanali so sredstvo za širjenje vaših komunikacijskih sporočil. Metoda/kanal, ki jo/ga izberete, bo odvisna/odvisen od več dejavnikov, vključno s prioritetami vaše ciljne skupine, rokom, v katerem morate razširiti sporočilo, in stroški. V naslednji tabeli so navedeni primeri možnih komunikacijskih kanalov za učence in starše.

Komunikacijski kanali							
Ciljna skupina	Kanali						
	Šolski časopisi	Spletna stran šole	Informativna srečanja	Sporočila za javnost	Družabni mediji	Tiskano gradivo (npr. plakati/letaki)	...
Dijaki			x		x	x	
Starši	x	x	x			x	

V spodnji tabeli lahko označite izbrane komunikacijske kanale po ciljnih skupinah.

Komunikacijski kanali							
Ciljna skupina	Kanali						
	Šolski časopisi	Spletna stran šole	Informativna srečanja	Sporočila za javnost	Družabni mediji	Tiskano gradivo (npr. plakati/letaki)	...

4.4. Načrtovanje vrednotenja

Vrednotenje je pomemben del procesa vzpostavljanja in ohranjanja šole, ki promovira zdravje. Vaše vrednotenje (kaj, kdaj in kako) je odvisno od drugih elementov vašega načrta šole, ki promovira zdravje, vključno s strategijo komuniciranja ter prednostnimi nalogami, namenom in cilji šole, ki promovira zdravje. Z določitvijo SMART ciljev (specifični, merljivi, dosegljivi, ustrezni/realni in časovno opredeljeni), namena/ciljev, dejavnosti in kazalnikov boste lahko opravili vrednotenje svoje šole, ki promovira zdravje.

Izbira vprašanj za vrednotenje in metode vrednotenja

Primer 6. Vprašanja za vrednotenje in metode vrednotenja

Vprašanja za vrednotenje	Metoda vrednotenja
1. V kakšnem obsegu se dejavnosti šole, ki promovira zdravje, izvajajo glede na načrt?	na primer opazovanje, dokumentacija, vprašalnik in/ali razgovori s šolskim osebjem in dijaki
2. Kakšne komunikacijske dejavnosti so bile izvedene?	na primer opazovanje, dokumentacija, vprašalnik in/ali razgovori s šolskim osebjem in dijaki
3. V kakšnem obsegu so bile komunikacijske dejavnosti izvedene glede na načrt?	na primer opazovanje, vprašalnik in/ali razgovori s šolskim osebjem in dijaki
4. V kakšnem obsegu so bili doseženi nameni in cilji programa?	na primer primerjajte izhodiščno stanje in izmerjene rezultate za oceno napredka (kvantitativna faza) s pomočjo vprašalnikov in dokumentacije
5. V kakšnem obsegu so bili doseženi komunikacijski cilji?	na primer vprašalnik ali razgovori s šolskim osebjem in dijaki
6. Kakšen je odnos šolskega osebja in staršev do novih praks zdrave šole?	Na primer vprašalnik ali razgovor s šolskim osebjem in starši

V spodnjo tabelo lahko vpišete vprašanja za vrednotenje in metode vrednotenja.

Vprašanja za vrednotenje	Metode vrednotenja

4.5. Združevanje: Akcijski načrt šole, ki promovira zdravje

Potem, ko ste zapisali ključne elemente akcijskega načrta šole, ki promovira zdravje, lahko vse skupaj združite, da izpopolnite načrt, vključno z roki dejavnosti, navedbo, kdo je odgovoren za kaj, in kakšen je vaš proračun za dejavnosti.

Naslednje tri tabele so vam lahko v pomoč pri združevanju elementov v en akcijski načrt, vključno z vašim komunikacijskim načrtom in načrtom vrednotenja.

4.5.1 Tabela: Akcijski načrt šole, ki promovira zdravje

Namen	Cilji	Merila uspešnosti/ kazalniki	Naloge/ dejavnosti	Ključno osebje in odgovornosti	Viri in stroški	Rok

4.5.2 Tabela: Komunikacijski načrt šole, ki promovira zdravje

Ciljna(-e) skupina(-e)	Cilj(-i)	Sporočilo(-a)	Dejavnosti	Kanal(-i)	Ključno osebje in odgovornosti	Viri/stroški (človeški in finančni viri)	Časovna razporeditev (faza in trajanje)

4.5.3 Tabela: Načrt vrednotenja šole, ki promovira zdravje

Kazalniki/vprašanja za vrednotenje	Metoda ocenjevanja	Naloge/dejavnosti	Ključno osebje in odgovornosti	Viri in stroški	Časovni raspored

5. Viri

1. RIVM (2013). Handleiding Gezonde School middelbaar beroepsonderwijs, Projectplan. <http://www.gezondeschool.info/mbo/de-handleiding/bijlagen/>
2. Woynarowska, B. & Sokolowska, M. (2006). A national framework for developing and evaluating health-promoting schools in Poland. In V. Barnekow, Buijs, G., Clift, S., Jensen, B.B., Paulus, P., Rivett, D. & Young, I. (Ed.). Health-promoting schools: a resource for developing indicators (118-125). International Planning Committee, ENHPS
3. RIVM (2013). Handleiding Gezonde School middelbaar beroepsonderwijs, Communicatieplan. <http://www.gezondeschool.info/mbo/de-handleiding/bijlagen/>